

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Prop. 134 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekkerkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012

*Tilråding fra Arbeidsdepartementet 15. juni 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Arbeidsdepartementet legger med dette fram forslag om at arbeidstvisten mellom LO/ Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service i forbindelse med revisjonen av Vekteroverenskomsten i tariffoppgjøret for 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet fremmer samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans for å løse tvisten.

2 Forhandlinger og mekling

Streiken har oppstått i forbindelse med revisjonen av Vekteroverenskomsten mellom LO/ Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service våren 2012. Tariffavtalen hadde utløp per 31. mars 2012. Forhandlingene mellom partene førte ikke frem. Norsk Arbeidsmandsforbund varslet 9. mai plassoppsigelse for 4055 medlemmer. Plassoppsigelsen gjaldt organiserte vektere innenfor bl.a. mobile og stasjonære vaktjenester, verditransport, minibanker, bomstasjoner, alarmsentraler og flyplasser. Plassoppsigelsen omfattet også 96 medlemmer i bedrifter som er bundet av direkte

avtaler og andre arbeidsgiverorganisasjoner som følger avtalen uten å være hovedpart i overenskomsten.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 10. mai. Partene ble deretter innkalt til mekling. Det ble meklet parallelt med Vekteroverenskomsten mellom YS/Parat og NHO/NHO Service.

Den 24. mai mottok Riksmekleren begjæring om meklingsavslutning. Det var meklingsutløp 31. mai kl 24.00. YS/Parat og NHO/NHO Service kom til enighet, mens for LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service ble meklingen avsluttet uten at partene kom til enighet.

Streik ble iverksatt for 1797 medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund fra 1. juni 2012 kl. 20.00. Dette uttaket omfattet vektere ved Oslo lufthavn Gardermoen, Bergen lufthavn Flesland, Stavanger lufthavn Sola, Trondheim lufthavn Værnes og Tromsø lufthavn Langnes. I tillegg ble bygg- og anleggsvakthold, transporttjenester til og fra Nordsjøen, kommunikasjons- og handelsvakthold samt vakthold av en rekke offentlige institusjoner og private bedrifter over hele landet berørt.

Det var uformelle sonderinger hos Riksmekleren mandag 4. juni, uten at partene gjenopptok frivillig mekling. Samme dag ble ytterligere 1189

medlemmer tatt ut i streik. Fra 6. juni 2012 ble 439 nye medlemmer omfattet av konflikten. På dette tidspunkt var totalt 3425 vektere tatt ut i streik. Ved alle lufthavner som var tatt ut i streik ble det gitt dispensasjon for ambulansetjeneste og brann- og redningstjeneste.

3 Omfang og virkninger av streiken

Fra 1. juni kl. 20.00 var uttaket som følger:

Flyplasser:

- Oslo lufthavn Gardermoen – 149 medlemmer
- Bergen lufthavn Flesland – 40 medlemmer
- Stavanger lufthavn Sola – 40 medlemmer
- Trondheim lufthavn Værnes – 40 medlemmer
- Tromsø lufthavn Langnes – 30 medlemmer

Virksomheter i Østfold, Vestfold, Telemark og Buskerud:

- G4S Secure Solutions AS – 47 medlemmer
- Loomis Norge AS – 11 medlemmer
- Nokas AS – 82 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 30 medlemmer
- Securitas AS – 203 medlemmer

Virksomheter i Oslo og Akershus:

- G4S Secure Solutions AS – 171 medlemmer
- ISS Facility Services AS – 39 medlemmer
- Loomis Norge AS – 52 medlemmer
- Nokas AS – 203 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 69 medlemmer
- Securitas AS – 498 medlemmer

Virksomheter i Hedmark og Oppland:

- G4S Secure Solutions AS – 2 medlemmer
- Loomis Norge AS – 9 medlemmer
- Nokas AS – 22 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 17 medlemmer
- Securitas AS – 43 medlemmer

Fra 4. juni kl. 06.00 førte opptrappingen til følgende uttak:

Flyplasser:

- Totalt ble 180 medlemmer tatt ut i streik ved Haugesund lufthavn, Ålesund lufthavn, Kristiansund lufthavn, Alta lufthavn, Bodø lufthavn og Sandnessjøen lufthavn. Konsekvensen av streikeuttaket var at all utgående trafikk ble stengt i Alta, Kristiansund og Sandnessjøen lufthavn.

Også offshoretrafikken ble betydelig begrenset fra Stavanger lufthavn Sola og Bergen lufthavn Flesland fra dette tidspunkt. Ved Kristiansund lufthavn Kvernberget ble all utgående helikoptertrafikk stanset på grunn av mangel på sikkerhetskontrollører.

Virksomheter i Møre og Romsdal:

- G4S Secure Solutions AS – 38 medlemmer
- Loomis Norge AS – 7 medlemmer
- Nokas AS – 9 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 6 medlemmer
- Securitas AS – 51 medlemmer

Virksomheter i Hordaland og Sogn og Fjordane:

- G4S Secure Solutions AS – 156 medlemmer
- Loomis Norge AS – 17 medlemmer
- Nokas AS – 84 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 10 medlemmer
- Securitas AS – 202 medlemmer

Virksomheter i Rogaland, Vest-Agder og Aust-Agder:

- G4S Secure Solutions AS – 140 medlemmer
- Loomis Norge AS – 30 medlemmer
- Nokas AS – 31 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 14 medlemmer
- Securitas AS – 214 medlemmer

Fra 6. juni kl. 06.00 førte opptrappingen til følgende uttak:

Flyplasser:

- Bergen lufthavn Flesland – 10 medlemmer
- Stavanger lufthavn Sola – 10 medlemmer
- Trondheim lufthavn Værnes – 10 medlemmer
- Førde lufthavn – 10 medlemmer (samtlige)
- Leknes lufthavn – 16 medlemmer (samtlige)

Virksomheter i Sør- og Nord-Trøndelag:

- G4S Secure Solutions AS – 15 medlemmer
- Loomis Norge AS – 7 medlemmer
- Nokas AS – 57 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 14 medlemmer
- Securitas AS – 90 medlemmer

Virksomheter i Nordland:

- Loomis Norge AS – 7 medlemmer
- Nokas AS – 18 medlemmer
- Nokas Verditransport AS – 11 medlemmer
- Securitas AS – 22 medlemmer

Virksomheter i Troms og Finmark:

- G4S Secure Solutions AS – 21 medlemmer
- Nokas AS – 32 medlemmer

- Nokas Verditransport AS – 7 medlemmer
- Securitas AS – 32 medlemmer

Den 8. juni ble det varslet om en meget uoversiktlig situasjon ved flere norske flyplasser. Av en rapport fra Luftfartstilsynet fremgikk det at 14 flyplasser var berørt av streiken og fem var helt stengt for utgående trafikk. På flyplassene i de store byene hadde det i flere dager vært en krevende situasjon med lange køer og store ulemper for passasjerene.

Helikoptertrafikken til Nordsjøen var sterkt redusert. Tre terminaler var stengt og to hadde begrenset kapasitet. Petroleumstilsynet opplyste at en del mannskaper på installasjonene nærmet seg eller hadde allerede overtrådt den tillatte oppholdsperioden offshore.

Avinor vurderte fortløpende de sikkerhetsmessige og helsemessige forholdene for både ansatte og passasjerer på flyplassene. Det var særlig viktig å vurdere brannsikkerhet, evakuering og luftkvalitet når flere tusen passasjerer skulle kunne komme til å stå i kø i opptil åtte timers sikkerhetskontroll, når det skulle avvikles et betydelig volum av feriereisende til utlandet i løpet av lørdag 9. og søndag 10. juni. Avinor meldte på ettermiddagen 8. juni at de ikke ville kunne opprettholde forsvarlig drift og derfor ville stenge sikkerhetskontrollen ved både Værnes og Flesland lørdag morgen. Det ville ikke være mulig å ta unna den forventede passasjermengden. Dette innebar at også disse flyplassene ville bli stengt for all utgående trafikk. I uttalelser fra Luftfartstilsynet og Avinor fredag 8. juni ble situasjonen beskrevet slik:

”Streikeuttaket på disse lufthavnene gjør at kun én sikkerhetssluse kan holdes åpen fra lørdag morgen. Med nærmere 8000 passasjerer fra Bergen lufthavn – og 5500 fra Trondheim i morgentimene, vil det bli helt uakseptable forhold for både passasjerer og ansatte. Det ville ta over et døgn å få passasjerene gjennom - og forholdene i terminalene ville bli helt uutholdelige. Avinor er derfor av hensyn til liv og helse tvunget til å stenge sikkerhetskontrollene ved disse to lufthavnene gjennom helgen[...].”

Ved Bodø lufthavn rapporterte Avinor og Luftfartstilsynet at det hadde oppstått en usikker situasjon fordi nødetatene ville måtte benytte alternative løsninger i en eventuell nødssituasjon, noe som kunne skape forvirring og forsinkelser.

Oppsummert var situasjonen i flytrafikken svært uoversiktlig og svært krevende. Dette bil-

det ville forsterke seg kraftig gjennom helgen. Konflikten hadde også konsekvenser på andre samfunnsområder: Minibanker begynte å tømmes, og forretninger, industribedrifter og museer fikk ikke nødvendige vektertjenester. I tillegg til de store konsekvensene for passasjerene, fikk konflikten etter hvert også betydning for post og annen flyfrakt: eksport av laks ville bli vesentlig berørt, generell flyfrakt, herunder vitale deler til norsk skipsfart og offshore ville rammes. Det samme gjaldt livsviktige medisiner til personer og institusjoner bosatt i utlandet, som kunne rammes på grunn av begrensede ressurser for sikkerhetsklarering av flyfrakt.

Fredag 8. juni ble det gjennomført nye sonderinger mellom partene med sikte på å komme frem til en løsning, men disse sonderingene førte ikke frem. Dette tydet på en svært fastlåst situasjon.

Arbeidsministeren innkalte partene til møte 8. juni kl. 18.45. Partene bekreftet på møtet at det ikke var noen mulighet for å komme til enighet. Arbeidsministeren meddelte at Regjeringen så svært alvorlig på de store samfunnsmessige konsekvensene som streiken nå medførte. Totalsituasjonen var uoversiktlig og ga stor grunn til uro. Regjeringen varslet derfor at den ville fremme en proposisjon til Stortinget om tvungen lønnsnemndbehandling av tvisten. Etter henstilling fra arbeidsministeren sa Norsk Arbeidsmandsforbund seg villig til å avslutte streiken umiddelbart og at de streikende ville gjenoppta arbeidet så snart det lot seg gjøre. Partene var videre inneforstått med at Stortinget ikke ville ha anledning til å behandle proposisjonen før til høsten.

4 Konklusjon

Arbeidsdepartementet vurderer situasjonen slik, særlig med grunnlag i Luftfartstilsynets, Petroleumstilsynets og Avinors vurderinger, at hensynet til vitale samfunnsinteresser taler for at arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service blir løst uten ytterligere arbeidskamp. Vektrestreiken rammet mange viktige samfunnsområder og totalsituasjonen var etter hvert svært uoversiktlig.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjoner nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller

store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Arbeidsdepartementet er av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konven-

sjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener Arbeidsdepartementet at det under enhver omstendighet er nødvendig å gripe inn i konflikten.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekterkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekterkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekterkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012

§ 1

Twisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund på den ene siden og NHO/NHO Service på den andre siden i forbindelse med tariffoppgjøret 2012, skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. arbeidstvistloven § 1 bokstav f)

og g) for å løse tvisten. Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.